

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دیني لارینود لومړی ټوک

Ketabton.com

د پیلوم انجنیر عبدالله هاشم خیل

2011

د پښتو کمپیوټری لیک او دیزاین:
بناغلی حمیدالله هاشم خیل حَاحی

ددې کتاب چاپول او فوتوکاپي کول پرته د لیکونکي د اجازت منح دی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لومړی برخه

هغه کړه وړه چې ایمان بشپړوي په زړه کېښي رښتیا
گڼل او باور کول او په ژبې ویل (اقرار)
سره عمل هم د ایمان شرط دی.

بڼه او د خیر کار او نیک عمل د ایمان روښنایي
ده که نېک او بڼه کړه وړه نه وي، نو ایمان ته زیان
رسیږي او نیمگړی به پاتې وي.

بڼه چارې او کړه وړه ډېر دي لکه: لمونځ ،
روژه، زکات، حج خیرات، قرآن شریف لوستل،
بڼه او نېکو کارو ته د نورو پام اړول او له بدو
کړو وړو څخه منع کول، د مور، پلار او ښوونکي
درناوي، د جمات، مدرسو او ښوونځیو جوړول
او زده کړه په کېښي پیل کول، تېري او لوږي ته
اوبه او ډوډی ورکول او داسې ډېر نور بڼه او نېک
کارونه چې ایمان بشپړوي.

دینی پوښتنی او ځوابونه

پوښتنه: د چا بنده یې؟

ځواب: د الله تعالی (ج) بنده یم.

پوښتنه: چا پیدا کړی یې؟

ځواب: د الله تعالی (ج) پیدا کړی یم.

پوښتنه: د چا په امت یې؟

ځواب: د محمد مصطفی (ص) په امت یم.

پوښتنه: د چا په ملت یې؟

ځواب: د ابراهیم خلیل الله په ملت یم.

پوښتنه: د چا په مذهب یې؟

ځواب: د امام صاحب په مذهب یم چې نعمان

نومېده او په ابوحنیفه مشهور دی.

پوښتنه: اسلام څو بنسټونه لري؟

ځواب: د اسلام بناوې یا بنسټونه پنځه دي.

۱- کلمه ۲- لمونځ ۳- روژه ۴- زکات ۵- حج

لومری - کلمه طیبه:

د الله (ج) نه سوا بل معبود نشته محمد (ص) د

الله (ج) رسول دی.

هر مسلمان باید دغه کلمه په ژبه ووايي او په زړه

باور وکړي. باید په دې باور ولرو چې الله (ج) یوه

دی، هیڅ شریک او ساری نه لري.

دویم - لمونځ:

حضرت محمد (ص) فرمایلي دي چې: لمونځ د دين

ستن ده، که څوک يې ټينگ کړي نو دين يې ټينگ

کړ او که پرېښودل شي نو دين يې ويجاړ او ړنک

کړ.

په هر مسلمان د ورځې پنځه وخته لمونځ فرض دی
چې هغه دا دي:

۱- دسهار لمونځ:

چې څلور رکعاته دي. لومړي دوه رکعات يې
سنت او دوه رکعات نور يې فرض دي.

۲- د ماسپين لمونځ:

چې لس رکعات دي. لومړي څلور رکعات
سنت، څلور فرض، او وروستي دوه رکعات بيا
سنت دي.

۳- د مازيگر لمونځ:

چې څلور رکعات فرض دي.

۴- د ماينام لمونځ:

چې پنځه رکعات دي.
لومړي درې رکعات يې فرض او وروستي دوه
رکعات سنت دي.

۵- د ماخستن لمونځ:

ماخستن لمونځ: چي نهه ركعات دي.
لومړي څلور ركعات يې فرض او دوه ركعات
سنت او وروستي درې ركعات يې وتر واجب دي.

دریم - روژه:

روژه په هر هوبنيار مسلمان باندي چي ځواني ته
رسېدلې، ژنی (بالغ) او جوړ وي فرض دی چي د
روژې ټوله مياشت روژه ونيسي.
روژه د پرشمي نه وروسته د روڼ گهيځ څخه تر لمر
لویده يا ماينام لمونځ پورې نيولی کيږي. د مسلمانانو
سپيڅلی کتاب قرآن شريف لومړيني آيتونه په همدې
مياشت کښي حضرت محمد (ص) ته د الله (ج) لخوا
نازل شوي دي.

څلورم - زکات:

زکات څښتن تعالیٰ (ج) پر مسلمانانو فرض کړی دی. په خلکو کېنې داسې کسان شته چې د خوارو او جامو د اخیستلو وس نه لري او یا ناروغه وي خو د درملو وس یې نه وي.

خو ددې خلکو تر څنګ داسې کسان هم شته چې روپی او شتمني لري او باید ده چې دوی د بپوزلو او بې وسو سره مرسته وکړي څو هغوی هم هوسا او سوکاله ژوند وکړای شي.

پنځم - حج:

هر وسمن مسلمان باید د خپل عمر په اوږدو کېنې یو ځل مکة معظمې ته لاړ شي.

قرآن کریم

قرآن کریم د مسلمانانو د اسماني او

سپېڅلي کتاب نوم دی چې د الله (ج) له خوا پر محمد (ص) د جبرائیل (عليه السلام) په واسطه نازل شوی دی. قرآن کریم دېرش پارې او يو سلو څوارلس سورتونه او ۶۶۶۶ آيته لري. قرآن کریم په درويشتو کالو په موده کې نازل شوی دی. قرآن شريف الله (ج) د انسانانو د لارښوونې له پاره راليرلی دی. مسلمانان په قرآن کریم ايمان او باور لري. د قرآن شريف لوستل ډېر ثواب لري. ټولو مسلمانانو ته بنيادي چې د قرآن کریم لوست وکړي.

پوښتني:

۱- قرآن کریم پر چا نازل شوی دی؟

۲- قرآن کریم څو پارې، څو سورتونه او آيته

لري؟

لویی گناوی

لویی یا کبیره گناوی پیری دی خو موږ یی گرانو
زده کوونکو ته خو د بیلگی په شان وړانږی کوو،
لکه:

- څوک وژل

- زنا کول

مسکرات لکه شراب، چرس، اپین، هیروین او نور

نیشه لرونکي څیزونو چپنل او څکول

- غلا کول

- پر چا پره اچول

- په دروغو لوړه (قسم) خوړل

- د چا مال خوړل او پټول

- سود خوړل او سود ورکول

- د یتیم مال خوړل

- د مور او پلار خبرو نه سر غړول
- بډې اخیستل او یا بډې ور کول
- په چا کودې او سحر کول او یا زده کول
- د بنځی سر غړونه د مېړه خبرونه
- جوارې (کپمار) وهل
- بی حایه او چټي لگښت او اسراف کول
- په امانت کښې غښ کول
- چوغلي یا دوو تنو یا ډلو تر منځ د نفاق اور بلول
- د الله (ج) د پیرزويني او رحمت نه ناامید کېدل
- د بنځی او مېړه تر منځ پسات اچول
- پرته له شرعي عذر څخه روژه نه نیول
- په تله (ترازو) او تلوو کښې لېروالی او ناسمي کول
- د زکات فرض کېدو سره زکات نه ور کول
- د پاک الله (ج) د عذاب څخه نه ډارېدل
- له خانه دروغ او ناسم حدیث وایل اوداسي نور

څلور آسماني کتابونه

موږ په دې باور لرو چې د انسانانو د پيدايښت سره سم له حضرت آدم (عليه السلام) نه د حضرت محمد (ص) تر وخته پورې د الله (ج) له لوري د انسانانو د لارښوونې له پاره آسماني کتابونه راليرل شوي دي، چې خلک يې ولويي او په احکامو يې عمل وکړي. او ددې کتابو په رڼا کېنې ژوند وکړي او ايمان پرې ولري. او هغه دادي:

۱- تورات په حضرت موسی (عليه السلام)

۲- زبور په حضرت داود (عليه السلام)

۳- انجيل په حضرت عيسى (عليه السلام)

۴- قرآن شريف زموږ په پيغمبر حضرت محمد(ص)

باندي نازل شوی دی.

قرآن شريف وروستی آسماني کتاب دی، تر دې بل آسماني کتاب نه دی نازل شوی او نه به تر قيامته (قيامته) پورې نازل شي، ځکه چې حضرت محمد (ص) وروستی پيغمبر دی. تر هغه وروسته بل هيڅ

پیغمبرنه لیرل کیری چی آسمانی کتاب ور باندی نازل شی.

قرآن شریف یو بشیر کتاب دی. په دی کتاب کبني د ټولو انسانانو دینی او دنیاوي بښیگني د کیامت تر ورځي پوري په نظر کبني نیول شوي دي او د انسانیت ټولو غوښتنو ته په هر وخت او مهال کبني ځواب ورکونکي دی.

د قرآن شریف نازلیدو څخه وروسته د عمل په دگر کبني یوازي او یوازي په قرآن کریم باندی عمل کیری.

پوښتنې:

- ۱- اسماني کتابونه څو او کوم دي؟
- ۲- قرآن شریف کوم پیغمبر ته نازل شوی دی؟
- ۳- وروستی اسماني کتاب کوم دی؟

فرض

فرض هغه دی چې ادا کول یې په هر مسلمان لازم دي، که څوک فرض نه ځان وغږوي نو کافر کیږي، که څوک پرته له شرعي عذر نه هغه پرېږي فاسق دی او مستحق د عذاب دی.

فرض دوه ډوله دي:

۱- فرض عین

۲- فرض کفایه واجب

واجب هغه دي چې مرتبه یې له فرض نه لږه او ادا یې ضروري وي. د واجب منکر نه کافر کیږي څوک چې واجب پرته له کوم عذر څخه پرېږدي فاسق به وي او مستحق د عذاب دی.

سنت

سنت هغه چار ته وایي چې هغه خپله حضرت محمد (ص) او خلفای راشدین رضی الله عنہم کړي وي او یا په کولو یې حکم کړي وي.

سنت دوه ډوله دي:

۱- موکده سنت،

۲- غير موکده سنت

۱- موکده سنت:

هغه دي چې حضرت محمد (ص) هغه کار ارميش کړي وي او يا حکم يې کړی وي چې هغه کار ارميش وشي، او پرته له مجبوري هيڅکله حضرت محمد (ص) هغه کار پرېښودلی نه وي.

۲- غير موکده سنت:

غير موکده سنت هغه سنت دي چې حضرت محمد (ص) کله - کله کړي وي او يا کله يې پرېښودلي وي. پرته له کوم عذر نه غير موکده سنت ترسره کول اجر دی، او ډېر پرېښودل کبني يې گناه يا وبال نشته.

حرام

حرام هغه چار يا کار دی چې په شرع کبني منع وي. کوونکي يې پرته له عذر څخه فاسق او مستحق د عذاب دي.

دیني خبری او احادیثو څخه

وايي:

مسلمان هغه ده چې په ژبه او لاس مسلمانان وژغوري. ياندي (يعني) په ژبه او لاس يې مسلمان ته آزاد ونه رسيري.

وايي:

د منافق دا درې نخبني دي.

- چې خبري گوي نو درويغ وايي.
- چې ژمنه وکړي پرې وفا ونکړي او د ژمني او هوکړي خلاف کار وکړي.
- په امانت کبني غبن او درغي يا خيانت وکړي.

وايي:

په تاسې كېنې بڼه هغه دى، چې قرآن شريف لولي
او نورو ته يې ور زده كوي.

وايي:

پاك خداى (ج) تاسو هستي، شتمني او مخونو ته نه
گوري. د تاسې زړونه او د تاسو اعمالو ته گوري.

وايي:

حضرت محمد (ص) وايي دي چې چو غلگر يا خبر غل
(غمار) به جنت ته ولاړ نشي.

وايي:

ختميري (غيبت) يا د چا په الونيا كېنې يا د چا پسې
شاد هغه عيب ويل د خپل ورور غوښه خوړل وي.

وايي:

حيا د ايمان خانگه او نخبنه ده.

وايي:

املک لسانک (ترمزي): خپله ژبه وساته.

وايي:

هرشی چی نشه ولري حرام دی.

وايي:

د جنت کلي (کونجي) لمونځ ده او د لمونځ کلي
پاکي ده.

وايي:

د غابنو مينځل په مسواک د خولي پاکي ده او د
خدای (ج) رضا مندي.

وايي:

رخه (کينه يا حسد) څخه تپېننه وکړئ ولي چې رخه
د انسان نيکي داسې خوري لکه چې د اور لمبې
لرگي خوري.

وايي:

د پنځه وخت لمونځ کولو سره په خداى (ج) د
گناهونو بڅېننه وکړي.

وايي:

په حديث شريف کښي راغلي چې په
کيامت کښي به لمړني پوښتني دا وي:
- ټول عمر دي په څه شان تېر کړ؟

- له دين څخه چې تاته کومه زده کړه او پوه تر
لاسه شوي وه په هغه دي څومره عمل وکړ؟

- هستي او شتمني دي په څه شان لاس ته راوړه ، څرنگه او چپرته دي ولگوله؟
- له ځان څخه دي څه کار واخيست، ياندي (يعني) د ځان غړي دي په کوم اعمالو او کړو وړو بوخت ساته؟

وايي:

څوک چې غلتول او ټکماري کوي، هغه زموږ نه ده، ياندي که څوک د کوم څيز په خرڅلاو، او يا په ماملو کېني مسلمان غلتوي او ټکماري ورسره کوي نو د مسلمانانو له ټولني څخه وتلی ده.

وايي:

حضرت محمد(ص) فرمايلي دي چې: رښتيا وايي او رښتيا وويل د نېکي لارښوونه ده. رښتيا او نيکي دا دواړه مسلمان ته د جنت زيری ورکوي. د درويغو نه ليري گرځي ځکه چې دروغ وويل د

بدې لارې لارښوونه کوي. درويغ او بدې دا دواړه
مسلمان دوزخ ته وړي.

وايي:

په حديث شريف کښې راغلي دي چې په
راتلونکي زمانه کښې به د مېرمنو جامې هڅې په
نوم وي او په رښتيا به دوی برمنډې وي. داسې
ښځو ته به جنت کښې ځای نه وي، او نه به د
جنت خوشپويي ترلاسه کړي.

(ياندي مېرمنې دومره نرې او لنډه جامه اغوندي
چې ځان يې څرگنديږي. څرنگه چې په دې زمانه
کښې په سترگو ليدل کيږي.)

وايي:

۲۰

حضرت محمد(ص) وايلى وي چي هر څوڪ پرته د
پاک خداى (ج) څخه په بل شي لوره (قسم) وکړي،
نو کفر او شرک يې وکړ.

په دې زمانه کښې ځينې روږدي دي چي د چا په
سر يا په ځان لوره کوي چي دا ناروا ده.

که چا په تېروتنې سره داسې لوره وکړه نو
سمدلاسه به کلمه وايي.

وايي:

حضرت محمد(ص) وايلى دي چي:

څوڪ چي کميني، بي کبري او لږ نو سي کوي نو
الله(ج) به لوره مرتبه ور په برخه کړي او څوڪ
چي لويي، غرور او ځان لوړ بولي نو اور ميړي
ماتيږي، ياندي خوار او رسوا به شي.

*****

دويمه برخه

د خان پاکی

پاکی ډېر بڼه کار دی. د لاسو، پښو، ویښتو او ټول
خان مینځل او د جامو پاکوالی ډیرې گټې لري. پاک
کوچنیان تل روغ او د هر چا خوښ وي.

څوک چې خان او کالی پاک ساتي خدای تعالی (ج)
تري خوشحالیږي.

که د چا خان او کالی پاک نه وي په ډول - ډول
ناروغیو اخته کیږي او لمونځ یې هم ته کیږي.

د لمونځ له پاره اودس کول دیني او روغتیایي
بڼیگني لري. له همدې کبله پاک والی د ایمان
یوه برخه ده.

نو ځکه هر چاته په کار دي چې ځان، جامې او د
استوگني ځای پاک وساتي.

موږ ته په کار ده چې د ډوډي تر خوړلو وروسته
خوله او غاښونه ښه ومينځو. سهار او ماسخوتن
مسواک يا د غاښونو برس وهل هېر نکړو، ولي چې
دا کار ډېره گټه لري.
د ځان ډېرې ناپاکي برخي په اودس سره پاکيږي.

موږ مسلمانانو ته ښايي چې د پاکي په هکله ډېره
پاملرنه ولرو.

پوښتنې:

- ۱- پاکي څه گټي لري؟
- ۲- د پاکي په هکله خداي (ج) څه وايي دي؟
- ۳- څوک چې پاکي نه کوي نو لمونځ يې روا
کيږي او که نه؟

د مور او پلار د حقوقو پيژندنه

مور او پلار په مورنۍ ډېر حق لري. مور او پلار زموږ د پيدايښت سبب شوي دي، که مور او پلار نه وای نو مورنۍ به هم نه وای پيدا شوي.

کله چې مورنۍ وزيريدو، نو ډېر کمروزي وو او په هېڅ نه پوهېدو.

مور راته خپلې شپې راکولې، پلار راته جامې او خواړه برابرول.

مور او پلار دواړو هر ډول ستونزه يې گالنه، تر څو چې زموږ بڼه پالنه او روزنه وکړي. مور او پلار زموږ بڼوونځي ته ليرې، تر څو په بڼوونځي کېنې ليک، لوست او بڼه کارونه زده کړو.

څرنگه چې مور او پلار موږه سره دومره نيکي کوي،
نو پر موږ بنيادي چې د مور او پلار خدمت وکړو.
له هېڅ خبرې څخه يې سر ونه غړوو، او د دوی په
وړاندې داسې کارونه ونه کړو چې دوی پرې خپه
کيږي.

که مور مو بودی او پلار مو بودا شي بايد ده چې
داسې پالنه يې وکړو لکه څنگه يې چې په کوچني
توب کېنې زموږ پالنه کوله.

خدای پاک په خپل کتاب قرآن شريف کېنې او
پيغمبر (ص) په خپلو احاديثو کېنې په وار - وار موږ
ته امر کړی دی چې: د مور او پلار سره مو ښه او
نيکي وکړی او دوی سره په درناوی چلند کوی.

د پاک خدای (ج) رضا د مور او پلار رضا سره نغښتي
ده او د پروردگار ناخوښي د مور او پلار ناخوښي ده.

۲۵

بنایي چي د دوی، رضامندي تر لاسه شي، او هېڅ
وخت د دوی بي مختوب (بي لحاظي) ونکړو.
مور به زیار وکارو چي د پلار او مور د زړه ساتني
سره د خدای (ج) او حضرت محمد (ص) امر پر خای
کړو.

*****

Moschee von Medina

د مشرانو د حقوقو پيژندنه

مونږ بايده چې هر کله او هر وخت کښي د مشرانو خيزمت او درناوی وکړو.

کله چې مونږ د مشرانو سره مخامخ کېږو بايده ده چې سلام ورته واچوو. هر کله چې مشران خبرې کوي، بايده ده غلي او چوپ کښينو او خبرو ته يې غوږ ونيسو، او که مونږ د مشرانو په وړاندي خبرې کوو بايده په ادب سره وغږېږو.

که مشران کوم بڼه کار راته وښيي بايده چې په بڼه ډول يې سرته ورسوو.

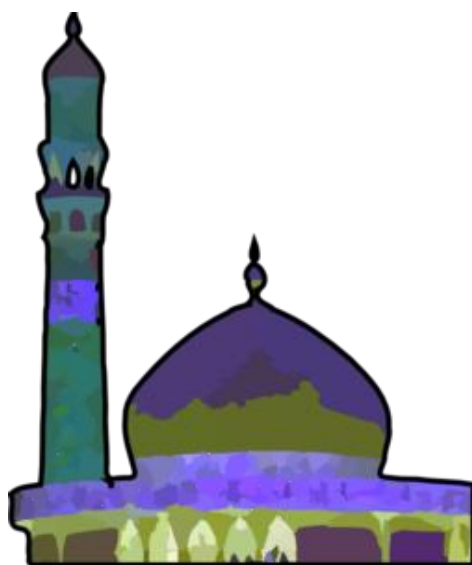
زمونږ پيغمبر ﷺ وايي دي چې:

" د خپلو مشرانو درناوی وکوی "

پوښتنې:

- د مور او پلار حقوق کوم دي؟
- خدای پاک د مور او پلار د حقوقو په هکله څه وایلي دي؟
- د ښوونکي حقوق څه دي؟
- کله چې د مشرانو سره مخامخ شو باید څه وکړو؟
- زموږ پیغمبر ﷺ د مشرانو په هکله څه وایلي دي؟

*****

د خوړلو او څښلو ادبونه

کله چې د ډوډۍ په خوړلو پیل کوو، نو لومړی لاسونه پریمینځو او بیا سم کښینو.

بسم الله الرحمن الرحيم به ووايو او په بنی لاس به په ډوډۍ خوړلو پیل وکړو او له خپلې مخې څخه به خوړو. د بل چا مخې ته به لاس نه ورغزوو.

د ډوډۍ خوړلو په وخت کښې به وړې وړې مړۍ پورته کوو او بنې به یې ژویو. په خوړلو کښې به چالاکي نه کوو او چاته به ځیر ځیر نه گورو، او یوې خوا او بلې خواته به هم نه گورو د ډوډۍ د ژوولو په وخت کښې به د خولې زیاتو وازولو څخه ځان ساتو.

خپل غاب کښې به خواړه نه پرېږدو او ټول باید د چې وخورل شي چې دا ډیر برکت او ثواب لري.

ډوډۍ په کښیناستلو او پرته له کبر او لویي په ډیر کمیني او عاجزي سره وخورل شي.

که ډوډی لږه وي نو دومره به خورو چې نورو ته هم ورسېږي. کله چې د ډوډی خوړلو په وخت کېنې توخی او یا پرنجی راشي، نو بنایي چې مخ بلي خوا ته واړوو.

خجور، مېلوه (انگور) پتاسي او داسي نور که په ډله کېنې خوړل کېږي نو پوه یوه دانه وخوړل شي. دوه دوه او په یوه وار ډیر خوړل د وړ سترګي او سراپنتوب نخبه ده.

ډوډی په کېنيناستلو وخورئ چې په دې کېنې خیر او برکت ده. په خواړه کېنې زیاتې او اصراف مه کوئ. له ډوډی خوړلو وروسته خدای (ج) شکر پر خای کړئ.

د مېلمه بڼه کور به شی او د هغه بڼه مېلمه پالنه وکړی. ترهغه د رینګي (دسترخان) څخه مه پورته کیږئ تر څو چې مېلمه مور شوی نه وي.

۳۰

که څوک مور شوی هم وي خو د مېلمه له پاره باید
چې لږ لږ لاس ووهي، تر هغه چې مېلمه پای ته
ورسېږي.

له مړیدو څخه وروسته بایده چې (الحمدلله) ووايو.
خوله او لاسونه مو پاک پریمینځو او په لاس څپوني
يي وچ کړو.

د څښاک له پاره بایده ده چې د څښلو لوبني پاک
وي. څښاک په یو وار مه څښی او غورپ غورپ
وڅښي او څښاک نه وروسته (الحمدلله) ووايای.

که مېلمه له تاسو نه خدای پاماني اخلي، نو د کور
تر ور پورې د مېلمه بدرگه کول سنت دی.

د کښېناستلو او تلو ادبونه

داسې کښېناستل او پښې غزول چې په کښې بې پردگي وي او ځان لوڅ وبریښي منع ده او وبال لري د مشرانو په لور پښې غزول او له دوی څخه بر کښېناستل بې ادبې ده.

لیاره کښې په کبر او لويي او ځان بنودني سره تگ مه کوئ. د تگ په وخت کښې به له مشرانو څخه وروسته ځو، او کله چې د مشرانو سره مخامخ شو نو باید ده چې سلام ور باندې واچوو. په لارې د تگ په وخت کښې باید چې د نورو لارو یو په خوا کښې په اتیات (احتیاط) سره تیر شو او په څنگ یې ونه وهو.

په لور غږ به نه غږېږو. په لارې به خوراک نه کوو، ناپاکه او زیاتمن څیزونه به په لاره کښې نه غورزوو. که په لاره کښې کوم زیاتمن څیز ووینو باید چې د لارې نه یې لیرې کړو.

کله چې په لارې خو بایده چې په ارام ډول
شو.

پوښتنې:

- مونږ کور کبني څه شان ته کښېنو؟

.....

- په لاره کبني خوراک وکړه که نه؟

.....

*****

د سلام د اچولو يا ستري مشي ادبونه

سلام اچول د ميني او محبت زياتېدل دي. سلام اچول پېژند گلوي پسي اړه نلري او هر مسلمان ته سلام واچوی. هر څوک چې په سلام او ستري مشي کبني د مخه شي، زيات ثواب ترلاسه کوي.

سلام اچول سنت دئ او ځواب ورکول يې واجب دئ. که د سلام ځواب له سلام څخه په زياتو بنو کلمو ور کړل شي، ثواب لري، لکه د (السلام عليكم) ځواب په (و عليكم السلام ورحمة الله) سره.

د خبرو پيل کولو څخه رومبى بايد چي سلام واچول شي. رومبى سلام اچول ډېر ثواب لري. سپور به په پلي (پياده) لاروي، ولاړ به په ناست، کشر به په مشر او لږ خلک به په ډېرو خلکو سلام اچوي.

که له گڼو کسانو څخه یو کس سلام واچوي د نورو له پاره هم بسيا کوي. په همدې ډول که له گڼو خلکو څخه یو کس د سلام ځواب ور کړي پاتې کسانو ته د ځواب ورکولو اړتیا نشته. کله چې خپل کور ته ننوزو، نو د کور پر غړو بایده چې سلام واچوو، ځکه چې په سلام اچولو کې زیات برکت وي.

که کله د بل چا کورته ننو تلو، نوله ننو تلو څخه رومي باید سلام واچوو، ځکه چې سلام د پیژندلو لوی او اجازې اخیستلو یوه بڼه لاره ده. که د خلکو کومې غوندې ته ورشو باید سلام ورباندې واچوو، او کله چې بېرته ور څخه رسختیرو نو د وروستي ځل له پاره هم باید سلام واچوو.

خدای پاک په قرآن شریف او پیغمبر ﷺ

په احادیثو کې د سلام زیات اهمیت بیان کړی دی او ځای په ځای یې د سلام ادبونه بنودلي

دي. سلام مينه زياتوي او رخه (کينه)، کرکه او
بد ايسيدنه (بد بيني) له مينه وري.

نو موږ زده کوونکو ته په کار دي چې هر وخت د
سلام ادبونه په پام کېني ولرو او هېڅ وخت يې هير
نه کړو.

پوښتنې:

- سلام بايد د چاله خوا په چا باندې واچول شي؟

.....

- په سلام اچولو کېني کومې گټې نغښتې دي؟

.....

السلام عليكم

د لمبلو (غسل) بیان:

د غسل مانا (معنی) لمبل دی مگر د لمبلو په شریعت کې یوه ځانګړې ليار ده.

ځان د جنابت او ناپاکي څخه په لمبلو سره پاکيږي.

د لمبلو (غسل) لارښودنه دا ده چې لمړی به دواړه لاسونه تر مړوندونو پورې وینځي بیا استنجی وکړي

او د بدن نه ناپاکي لري کړي. بیا به اودس وکړي او په ټول ځان او به واچوی او ځان ومبښي. بیا په ټول ځان درې ځلي اوبه وبهوی.

بیا اوبه ورغړوی (غرغره) کړي او پیزي ته اوبه واچوی.

د لمبلو فرضیات:

۱ - د اوبو رغړول (غرغره کول)

۲ - پیزي ته اوبه اچول

۳ - په ټول ځان اوبه بیول

لمبلو سنتونه:

۱ - دواره لاسونه د مروندونو پورې مينځل

۲ - استنجی کول

۳ - د لمبلو (غسل) نیت کول

۴ - اودس کول

۵ - په ټول ځان درې ځلې اوبه بیول

اذان

الله أكبر الله أكبر

الله پاک ډیرلوی دی - الله پاک ډیرلوی دی

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
الله پاک ڊیرلوی دی - الله پاک ڊیرلوی دی

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
گواهی کوم چي د الله نه سوا بل معبود نشته.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
گواهی کوم چي د الله نه سوا بل معبود نشته.

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدَ رَسُولُ اللَّهِ
گواهی کوم چي بیشکه محمد د الله رسول دی.

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدَ رَسُولُ اللَّهِ
گواهی کوم چي بیشکه محمد د الله رسول دی.

حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ
راشی مانخه له - راشی مانخه له.

حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ - حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ
راشی د خلاصی طرفته - راشی د خلاصی طرفته

الله أكبر الله أكبر
الله پیر لوی دئ - الله پیر لوی دئ

لااله الا الله
نشته بل معبود مکر یو الله دئ.

الله أكبر - الله أكبر - الله أكبر
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۖ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۖ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ۖ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ۖ
حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ ۖ حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ ۖ
حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ ۖ حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ ۖ
الله أكبر ۖ الله أكبر ۖ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۝

د اودس اودنه (ترتيب)

- لومړی: استنجا
- دویم: بسم الله الرحمن الرحيم
- د اودس په وخت کبني وایل.
- دریم: لاسونه تر مروند پورې درې ځلي پریمنځل.
- څلورم: د خولي پریمینځل درې ځلي.
- پنځم: پېزې ته درې ځلي اوبه رسول او سونول.
- شپږم: د مخ پریمینځل د بني غورږ پوڅکی نه تر کین غورږ پوڅکی پورې ، او د تندي ویبنتانو څخه تر زني پورې درې ځلي.
- اووم: د لاسونو پریمینځل تر څنگل پورې هر یو درې ځلي چې لومړی بني لاس او بیا کین لاس به پریمینځل شي، څرنګه چې اوبه به د لاس ورغوي نه څنگل خواته بهیږي.

اتم: د سر ، غاړې ، غوږ و بنوڅو او ږيري مسح کول.

نهم: د پښو پريمينځل تر بننگرو پوري، چې لومړی بڼی پښه او بيا به کينه پښه هره يوه درې ځلي پريمينځل شي.

*****

اودس کول

د اودس ځای

تیمم

چیرته چی اوبه نه وي او یا د اوبو کارول زیان یا ضرر ولري، نو په داسې حالت کېني تیمم کول د اودس خای نیسي. څرنګه چی د خان پاکي په اودس او پریمینځلو سره کیدای شي، خو همداسې په تیمم هم خان پاک او لمونځ روا کیږي.

د تیمم لارښوونه:

لومړی به دواړه لاسونه په پاکه ځمکه ووهل شي او بیا به پر مخ ومېنل شي. (که چیرې لاسوېسي خاوره خېنه شوي وي نو هغه دې تک وهي) بیا به دواړه لاسونه پرځمکه وهي او دواړه لاسونه به تر څنګل پورې داسې ومېني ترڅو چی هیڅ خای د مسح څخه پاتې نشي. که ګاڼه په لاس کېني واري، نو هغه وکارې او یا مخ ته او یا شاته یې کړي. خای

یې په ګوته ومبني او د لاسو ګوتې به خلال کړي
خو پريره به نه خلال کوي. پر هر شي چې د
حکمې له جنس څخه وي تیمم جایز ده که اوم وي
یا پوخ چې ګرد ورباندې پروت وي که نه لکه د
ګچ ډبره، دیوال او د کودرو لوښي او نور.
په ایره تیمم جایز نه ده. په نورو څیزونو چې د
حکمې له جنس څخه نه وي او پر هغوی دورې او
ګرد وي تیمم جایز ده.

*****

د تیمم لارښوونه

د نارینه او بنځینه لمونځ توپیر

د نارینه او بنځمنو تر منځ د لمونځ توپيرونه دا دي:

- ۱ - د تحریمه تکبیر (الله اکبر) په وایلو سره نارینه دواړه لاسونه تر غوږو پورې پورته کوي او بنځمني لاسونه تر مټو یا اوږو پورې پورته کوي.
- ۲ - نارینه خپل لاسونه د نامه غوټې تر لاندې تري او بنځمني په ټټر باندې.
- ۳ - نارینه باید چې د بني لاس وړه ګوته او ټټه ګوته د کین لاس تر مړوند کړی کړي. بنځمني د بني لاس ورغوی د کین لاس په سر کېږدي.
- ۴ - نارینه په رکوع کېني دومره ټیټ شي چې سر د ملا سره برابر او سیخ وي. بنځمني دومره رکوع ته ټیټي شي چې لاسونه یې ټوټکي ته

ورسيزوي.

۵ - نارينه رکوع کبني د لاس گوتي پر توتکي

پرانيسي ايږدي. بنخمني په تړل شوو گوتو

سره توتکي نيسي.

۶ - نارينه په رکوع کبني څنگل د څنگ نه ليري

نيسي. بنخمني به څنگل ځان يا څنگ ته

نږدي نيسي.

۷ - نارينه په سجده کبني خپته له ورون يا ادوم

څخه، اوليچ له څنگ نه ليري وساتي خو

بنخمني به سره جوخت نيسي.

۸ - نارينه په سجده کبني د پښو په گوتو به پر

ځمکه ځان کلک نيسي او بنخمني به دواړه

پښي د بني له خوا د باندي کاري.

۹ - نارينه په قعدي کبني بني پښه سيخه ونيسي او

پر کينه پښه کښيني. بنخمني به دواړه پښي بني

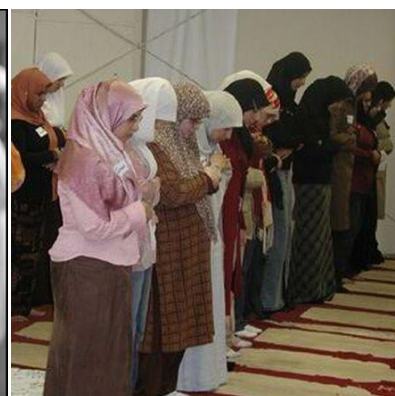
خواته د باندې وکاري او کښيني.

۱۰ - بنځمني به په هر وخت او هر حالت کښي به ورو غږ سره د لمونځ قرائت کوي او نارينه به په ځيني حالاتو کښي د لمونځ قرائت په لور غږ سره چي وجب دي او ځيني حالاتو کښي جايز دي.

*****

د نارينه او بنځينه لمونځ توپير

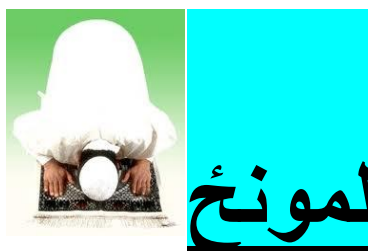

دریمه برخه

لمونځ

لمونځ

نیت:

نیت د زړه ارادې ته وايي، او ژبې سره هم نیت کول بڼه دی، د پاره ددې چې زړه او ژبه دواړه سره یوشي. لکه د مازدیگر لمونځ نیت چې په ژبه داسې وویل شي.

نیت کوم د زړه د خلاصه چې وکړم څلور رکعاته فرض لمونځ، په دې وخت د مازدیگر خاص خدای لره، مخ می د کعبې شریفې په لورې الله اکبر. که امام پسي لمونځ کوي، نو په نیت کېنې وویل شي چې: (په دې حاضر امام پسي)

لمونځ

تکبیر تحریمه: الله اکبر (الله ډیر لوی دی)

الله اکبر وئیلو سره دی دواړه لاسونه غوږونو پورې (او بنځې دې اوږو پورې) او چت کړي، او د نامه لاندې دې داسې وتړي چې د بني لاس وړه ګوتي او غټه ګوتي نه دې کړی جوړه کړي او د کین لاس مړوند دې پرې ونیسي، بنځمنې به د بني لاس تلې یا ورغوی د کین لاس د پاسه په تیر کړي دي.

ثنا: بیا دې لاندینې ثنا ووايي:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ
وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ.

ژباړه:

ای ځم الله ستا ذات پاک دی، ته د صفت لایق یی ستا نوم دبرکت دی او ستا لوی ډیره لویه ده، او ستا نه بغير بل څوک د عبادت لایق نشته که امام

پسي مونخ کوي، نو بس دغه ثنا دي ووايي بيا
دي غلي شي.

تعوذ:

کني دا دي ووايي:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

ژباره:

زه د شيطان رتلي شوي نه د الله پناه غوارم

تسميه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ژباره:

پيل كوم په نامه د الله چي پير مهربانه او رحم
کونکي دي.

سورة فاتحه:

* الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ *

* الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

* مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ *

* إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ *

* اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ *

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ *

ژباړه:

ټول تعريفونه الله لره دي، چې د ټولو مخلوقاتو پالونكى دى. ډير مهربانه رحم كونكى دى د جزاد وړخې مالك دى موږ خاص ستا عبادت كوو او خاص ستا نه مدد غواړو موږ په سمه لار روان كړي د هغو خلقو په لار چې تا پرې خپل انعام پيرزو كړئ دى، نه په لار د هغه كسانو چې ستا غضب

وهلي دي او نه په لار د هغو خلكو چي گمراهان دي.
د سورة فاتحه د لوستو نه پس دي امام او مقتدى
ورو شان آمين ووايي.

سورة اخلاص:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ * وَلَمْ يُولَدْ *
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ *

ژباړه:

ای پیغمبره دي خلقو ته ووايه چي الله يودئ
الله بي نیاز دئ نه د هغه نه څوک پیدا دي او نه هغه
د چا پیدا دئ او نه ورسره څوک برابر شته.
بيا دي الله اکبر ووايي، او رکوع ته دي لارشي.
رکوع کبني دي دواړو لاسونو سره کوندي ونيسي
گوتي دي نيغي وي ملا او سر دي يو سيدهه کبني
وي.

د رکوع تسبیح:

او دا تسبیح دې درې ځله ووايي:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ *

ژباړه:

زما لوی پروردگار پاک دی.

تسمیع:

بیادي امام صاحب "تسمیع":

سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ *

اوری خدای چې څوک یې ثنا کوی.

ووايي او د رکوع نه دې پورته شي، نیغ دی

ودریږي، او مقتدي دې دا ووايي:

تحمید:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ

(ای زموږ ربه ټول تعریف تالره دی).

که خان له مونخ کوی، نو تسمیع او حمید دواړه دی ووايي بیا دی الله اکبر ووايي او سجدی ته دی داسې لارشي، چې اول دی دواړه کوندي په زمکه کیردی بیا دواړه لاسونه بیا پوزه بیا تندي سجده کبني دی دواړه لاسونه د غوړونو برابري کبني ساتی، او گوئی دی نیغی مخ په قبله وي.

د سجدی تسبیح:

بیا دی درې خله دا تسبیح ووايي:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى *

حُما عالیشانه پروردگار پاک دی

بیا چې الله اکبر ووايي، نو د سجدی نه دی اول

مخ، بیا پوزه بیا لاس او چت کری، کینه پینه دی

وغزوی، بنی پینه دی ود روی، کببني، ناسته کبني

دی لاسونه په ورنو نو کیردی، په بنه شان د ناستی

نه وروسته دي بيا تكبير وكړي، بيا دي الله اكبر
ووايي او دويم ركعت له پاره دي ودريري دويم
ركعت كښي ثنا او تعوذ نه شي وييلی
بسم الله الرحمن الرحيم دي ووايي او درومي
ركعت په شان دي دا ركعت هم وكړي دويم
ركعت سجدي چي و كړي، نو كښيښي، او دا "تشهد"
دي .

ووايي:

تشهد:

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ*

ژباړه:

ټول قولی، بدنی او مالی عبادتونه الله لره دي ای
نبي(ص) په تا دي د الله سلام، رحمت او برکت وي،

په مور او د الله صالحانو بندگانو دی سلامتی وي.
زه گواهي كوم چې د الله نه بغير بل څوك د عبادت
لايق نشته او زه گواهي كوم چې محمد صلى الله عليه وسلم
د الله بنده او رسول دی.

ژباړه:

د تشهد وييلو په وخت چې: **أَنَّ لَأَلَهَ تَه وَرْسِي، نُو**
د بني لاس د وړه گوتي او د مينځني گوتي نه دي
كړي جوړه كړي موتي دي بند كړي او د كنځه
(مسواكه) گوته دي او چته كړي، او په : الا الله: دي
راښكته كړي، موتي دي د آخره پوري بند وي.
كه مونځ د درې يا څلورو ركعاتو وي، نو:

عَبْدَهُ وَرَسُولُهُ :

پوري چي ووايي، بيا دي الله اڪبر ووايي
او ودرپري، او پاتي مونخ دي پوره ڪري. او ڪه
مونخ د دوه رڪعتو وي نو تشهد لوستلو نه پس دا
دروء شريف دي ولولي:

دروء شريف:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى
اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى آلِ اِبْرَاهِيْمَ، اِنِّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ*

ژباړه:

ياالله په محمد (ص) او د هغه په ال رحمت نازل ڪري
څنگه چي دي په ابراهيم او د تعريف او د بزرگي
لايق يي.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى
اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى آلِ اِبْرَاهِيْمَ، اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ*

ژباړه:

يا الله (ج) په محمد(ص) او د هغه په ال برکت نازل کړي، څنگه چې دې په ابراهيم(عليه السلام) او د هغه په ال برکت نازل کړی وو، بپسکه ته د تعريف او بزرگی لايق يي.

درو د شريف نه پس دعا:

اللَّهُمَّ رَبَّنَا اتِّنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ*

ژباړه:

ياالله (ج) ځمونږ دنيا کښی هم نيکی نصيب کړی او آخرت کښی هم نيکی او دوزخ د اور نه امان راکړی بله دعا داده:

دعا:

اللهم إني ظلمت نفسي ظلما كثيرا
أولا يغفر الذنوب إلا أنت فاغفر لي مغفرة من
عندك وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم

ژباړه:

ياالله بيشکه ما په خپل ځان ډير ظلم کړی دی او
زما کناه بغير تانه څوک نشي بخښلی، نو د خپلی
خاصي بخښني پيرزوينه را باندي وکړي او په ما
رحم وکړي، بيشکه ته بخښونکي او مهربانه يي.

تسليم:

السلامَ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُ اللَّهِ

ژباړه:

په تاسو دي د الله سلامتي او رحمت وي.

دعايي قنوت:

دا دعاد وتر په دريم ركعت كېني د قرأت نه پس،
غوږونو ته لاس او چت كړئ، تكبير ووايي او د
ركوع نه محكېني لوستي شي:

دعا:

اللَّهُمَّ إِنَّا سَتَعَيْنُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ
بِكَ وَنُتَوِّكِلُ عَلَىكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ
الْخَيْرَ وَنُشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنُحَلِّعُ
وَنُتْرِكُ مَنْ يُفْجِرُكَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُ لَكَ
نُصَلِّي وَنُسَجِّدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنُحْفَدُو
نُرْجُوا رَحْمَتَكَ وَنُخْشَى عَذَابَكَ إِنْ
عَذَابَكَ بِالْكَفَارِ مُلْحِقٌ ۝

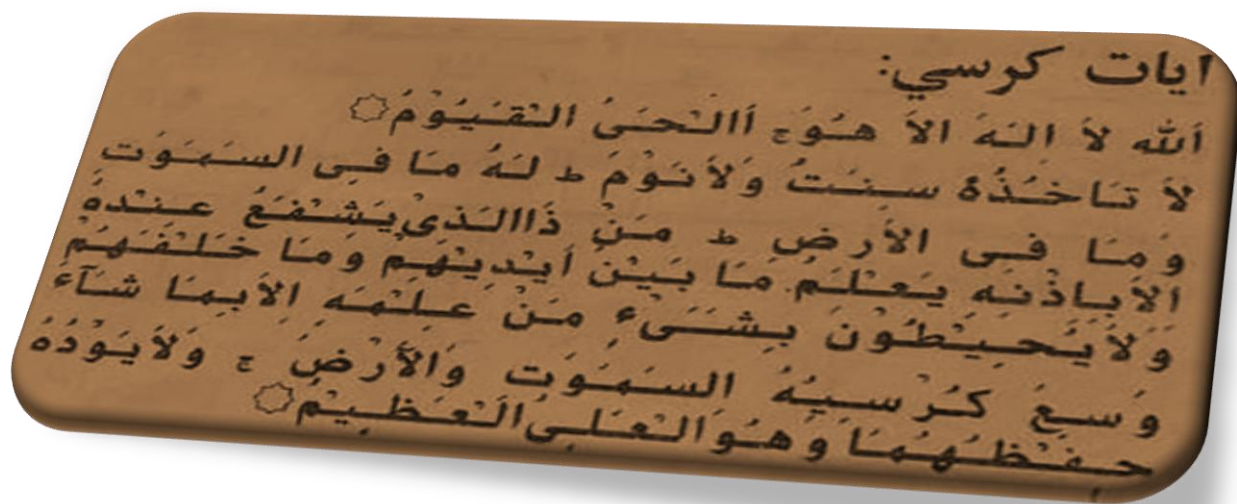
ژباړه:

ياالله موږ تانه مدد غواړو بخښنه غواړو، په تا
ايمان راوړو په تا توکل لرو ستا خوبي بيانوو ستا

۶۰

شکر و باسو ستا نافرمانی نه کوو، جلا کیرو د هغه چاته چي ستا نافرمانی کوي، یا الله مونږ ستا عبادت کوو، تا له لمونځ او سجده کوو تا ته در زغلو، خدمت کوو، ستا د رحمت امیدوار یو ستا د عذاب نه یريرو بیشکه ستا عذاب کفارو ته رسیدونکی دی.

آیات کرسی:

ژباړه:

د الله تعالى نه بغير بل څوک د عبادت لايق نشته ژوندی دی سنبالونکی دی نه ور له پر کالی او نه ور

له خوب راخی، زمکه او آسمانونو کبني چي څه
دي هغه ټول د هغه دي. د اجازت نه بغير ورته
سفارش نشي کولی ټول حاضر او غائب حالات ورته
معلوم دي او موجودات د هغه د معلوماتو نه هيڅ
څيز خپل علمي احاطه کبني نشي راوستی خو
څومره چي هغه غواړي د هغه کرسی ټول آسمانونه
او زمکه را ګير کړي ده.

ددې دواړو حفاظت هيڅ ګران نه دی، هغه د لوي
لويي خاوند دی.

د مونځ نه پس تسبيحات:

که جماعت سره مونځ او کړی يا ځان له چي فارغ
شي، نو ايت کرسی او لاندینی تسبيحات دی.
ولولي، چي د دين دنيا ګټي په کبني پرته دي:

۶۲

(۳۳ خُله)

سَبْحَانَ اللَّهِ

(۳۳ خُله)

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ

(۳۳ خُله)

اللَّهُ أَكْبَرُ

(يُوْحُل)

كَلِمَةُ تَوْحِيدٍ

د سحر او مازیگر مانځه نه پس سنت نشته، په دې
وجه د سلام نه پس دی اول تسبیحات او بیا دعا او
غواړی.

چې څه دی هغه ټول د هغه دی، د هغه د اجازت نه
بغیر ورته سفارش نشی کولی.

تراویح لمونځ:

دا لمونځ د روژې مبارکې میاشتي له پاره ده چې د
ماخستن لمونځ له فرض او سنت څخه وروسته او د
وتر نه د مخه شل رکعاته تراویح لمونځ په لسو

سلام سره ادا کيږي. په روژه کښې وتر د جماعت
سره تر سره کيږي، که چيرې تراويح په جماعت
سره ادا شي.

که څوک د تراويح لمونځ د ادا کولو له پاره جومات
ته ځي او تراويح لمونځ پيل شوی وي، بايد لومړی
فرض او سنت لمونځ وکړي او بيا به په تراويح کښې
برخه اخلي. هغه تراويح لمونځ چې ور څخه تېر
شوی وي هغه به په آرامه وقفه کښې په څلورو
رکعات نيت کولو سره پوره کړي. که نه نو د وتر
جماعت به يې سم نه وي.

د جمعې لمونځ

د جمعې لمونځ لکه د ورځنۍ پنځه وخته لمونځ په شان فرض دی. کليوالو باندې فرض نه ده او هلته دې د ماسپښين لمونځ وکړئ شي.

د جمعې لمونځ څوارلس رکعاته دی:

څلور سنت د خطبې نه مخکې، دوه فرض د خطبې نه وروسته، بيا څلور سنت، دوه سنت، بيا دوه نفل.

د اخترونو لمونځ

د اختر لمونځ واجب او دوه رکعاته دي. د لوی اختر او کمکي اختر لمونځ په کليوالو واجب نه دی. بنارونو او لویو آبادیو کېني واجب دی. اختر په ورځ ځان مينځل، غاښونه برس کول يا مسواک کول، پاکي يا نوي جامي اغوستل او عطر وهل

سنت دئ. کمکی اختر لمونخ د شرعی عذر په درلودلو سره تر دوهم ورخ او لوی اختر لمونخ تر دریمې ورخي پوري جایز ده.

د اختر د لمونخ نیت:

نیت کوم چې وکړم دوه رکعاته د کمکی اختر یا د لوی اختر لمونخ، سره د شپږو تکبیرونو دې حاضر امام پسي الله اکبر ووايي او لاسونه دې وتړي او (سَبْحَانَكَ اللَّهُمَّ) دې تر پای پوري ووايي او بیا دې غلي ودریږي. اوس امام درې خلی تکبیر وایي او لمونخ کوونکي به هر خلی لاسونه تر غوږونو پوري رسوي او پریږدي او د دریم تکبیر په وایلو سره لمونخ کوونکي بیا لاسونه وتړي.

دویم رکعت په پای کښي بیا امام درې خلی تکبیرونه وایي او لاسونه تر غوږ وپوري ورسول شي او څلورم تکبیر سره به رکوع ته ځي.

چي سلام وکړخول شي نو امام بيا د اختر خطبه لولي. خطبي او دعانه وروسته لمونځ کوونکي به خپلو منځو کښي سترې مشي او اختر مبارکي وکړي.

د جنازي لمونځ

پر مړه مسلمان باندي وروسته تر غسل ورکولو د جنازي لمونځ اداء کيږي.
د جنازي لمونځ بي له رکوع او سجدي څخه په جماعت سره اداء کيږي.

د جنازي لمونځه د اداء کولو اوډنه

(ترتيب):

وروسته تردي چي مړه مسلمان ته يي غسل او کفن ورکړ، جنازه يي د امام د مخ ته ږدي. مسلمانان په اوډاسه سره لکه د جماعت د لمانځه له پاره دريږي او د جنازي د لمانځه نيت کوي.

د جنازي د لمانځه نيت:

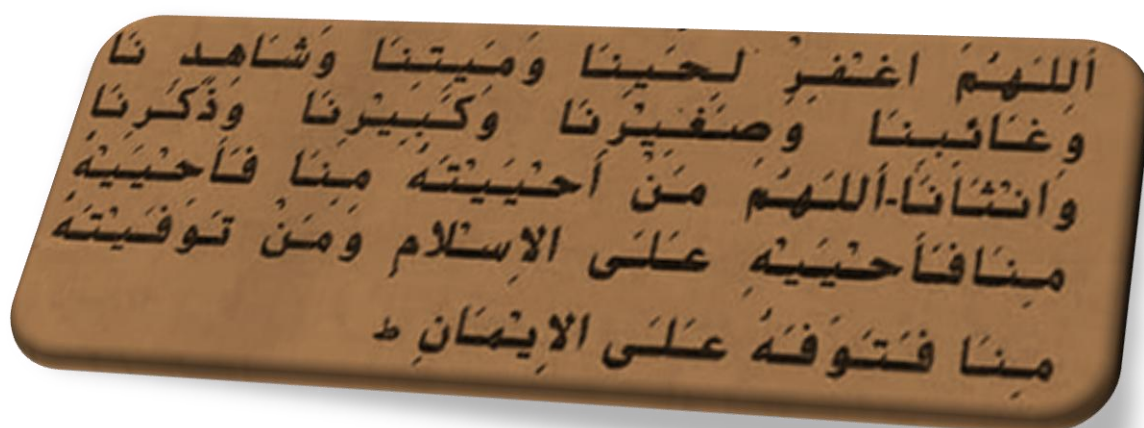
نيت مي كړي څلور تكبيره د جنازي لمونځ كوم ثنا
د خدای وایم، درود په محمد رسول الله وایم، دعا
كوم د پاره ددي مړي، خاص خدایه تاته ودرېږم
مخ مي د كعبې شريفې په لوري.

تر نيت وروسته امام په جگ غږ الله اكبر وايي او
لاسونه د غوږو تر پوڅكيو (نرميو) پوري پورته
كوي. لمونځ كوونكي (مقديان) هم لاسونه د غوږو
تر پوڅكيو پوري پورته كوي او په پته تكبير وايي،
امام او لمونځ كوونكي ثنا (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ) تر پای
پوري غلي لولي.

امام په جگ غږ او لمونځ كوونكي غلي دوهم تكبير
وايي او لاسونه، نه پورته كوي. وروسته له دوهم
تكبير ويلو څخه امام او لمونځ كوونكي غلي درود
شريف لولي او د دوهم تكبير په شان دريم تكبير

اداء کوي. تر دريم تکبير وروسته امام او لمونځ
کوونکي د جنازي د لمانځه دغه دعا غلي لولي.

د بالغ نر او ښځي د مړي د جنازي دعا:

ژباړه:

خدایه زموږ ژوندي او مړي. حاضر او غایب. نارینه
او ښځي وښځي، خدایه که دی له موږ څخه څوک
پیدا کاوه د اسلام په دین یې پیدا کړه او که دی
له موږ څخه څوک مړ کاوه په ایمان یې مړ کړي.
وروسته د جنازي د لمانځه دعا ویلو څخه امام په

ولاره باندي څلورم تكبير وايي او سلام څرځوي او
مونځ پای ته رسیری.

که مری هلک وي او ځواني ته نه وي رسیدلی یعنی
کوچني وي دا دعا ويل کيږي:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا
وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا

ژباړه:

خدايه: دغه هلک مور ته اجر، ثواب او ذخيره
وڅرځوي او مور ته يې شفا عتگر او شفاعت قبول
شوی وڅرځوي.

که مری نجلی وي او ځواني ته نه وي رسیدلی دا
ډول دعا پري وايي:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا
وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً ط

ژباړه:

خدايه: دغه نجلۍ مونږ ته اجر، ثواب او ذخيره
وگرځوي او مونږ ته يې شفا عتگر او شفاعت
قبول شوي وگرځوي.

پوښتنې:

- ۱ - فرض څو ډوله دي؟
- ۲ - د جنازې لمونځ څه شی دی؟
- ۳ - د کوچني هلک په جنازه کيښي کومه دعا
لوستل کيږي؟
- ۴ - د کوچني نجلۍ په جنازه کيښي کومه دعا
لوستل کيږي؟

سورة الكوثر

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ * فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ * إِنَّ شَانِئَكَ
هُوَ الْأَبْتَرُ *

سورة الكافرون

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ * وَلَا أَنْتُمْ
عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ * وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ * وَلَا أَنْتُمْ
عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ * لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ *

سورة النصر

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي
دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ
تَوَّابًا *

سورة المسد

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ * مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ

٧٢

* سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ * وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ *
فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ *

سورة الإخلاص

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ
يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ *

سورة الفلق

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ * وَمِنْ شَرِّ
غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ * وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ * وَمِنْ
شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ *

سورة الناس

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ * مَلِكِ النَّاسِ * إِلَهِ النَّاسِ * مِنْ
شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ * الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الله

دیني لارینود لومړی ټوک

ژباړه، لیکنه او اودنه
دیپلوم انجنیر عبدالله هاشم خیل

2011

د پښتو کمپیوټری لیک او دیزاین:
بناغلی حمیدالله هاشم خیل حَاحی

ددی کتاب چاپول او فوتوکاپی کول پرته د لیکونکی د اجازت منح دی.

hnv-online@web.de

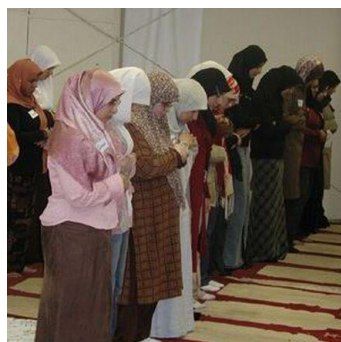
Wrazpanna

دینی لار بنود

دینی لار بنود

ومن الله التوفيق
که شووی یسې وهې په لاس به درشی
چا ویل دا چې په دریاب کې گوهر نشته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**